

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет психології та соціальної роботи
Кафедра цивільно-правових дисциплін
Кафедра соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

” листопада 2025 р.

**ПРОГРАМА
КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Соціальні гарантії та пільги окремих вразливих груп населення та / або пільгових категорій

Рівень вищої освіти: післядипломна освіта

Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність: «І10 Соціальна робота та консультування»

Програма підвищення кваліфікації «Соціальні гарантії та пільги окремих вразливих груп населення та/або пільгових категорій». Одеса: ОНУ, 2025. 19 с.

Розробники:

Н. С. Василевська, д. філософії з галузі знань 08 «Право», доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

О. В. Байло, к.юр.н, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

Т.П. Хлівнюк, к.політ.н., доцент кафедри соціальної роботи

Програма затверджена на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін

Протокол № 3 від «05» 11 2025 р.

В.о. завідувача кафедри Віктор МАСІН

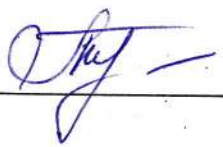
Програма затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи

Протокол № 2 від «29» вересня 2025 р.

Завідувач кафедри Тетяна ХЛІВНЮК

Програма затверджена на засіданні Вченої ради економіко – правового факультету

Протокол № 3 від «10» листопада 2025 р.

Голова вченої ради Людмила ТОКАРЧУК

Програма затверджена на засіданні Вченої ради факультету психології та соціальної роботи

Протокол № 2 від «29» жовтня 2025 р.

Голова вченої ради Лариса ДУНАЄВА

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. Опис програми

Обсяг програми	180 год / 6 кредитів ЄКТС Програма підвищення кваліфікації передбачає такі форми роботи: лекції (30 год.), практичні заняття (28 год.), самостійна робота (120 годин), атестація у вигляді заліку (2 години) відповідно для очної / дистанційної / змішаної форм навчання.
Строки виконання програми	4 тижні
Форма підвищення кваліфікації	Очна / дистанційна/ змішана
Мета	Метою курсу є підвищення професійного рівня працівників надавачів соціальних послуг державної і комунальної форми власності (фахівців та професіоналів (соціальних працівників, фахівців із соціальної роботи, соціальних менеджерів та інших), соціальних робітників). Програма спрямована на розвиток навичок визначення потреб вразливих груп населення, планування та організації соціальної роботи та визначення правових засад формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів, спрямованих на реалізацію закріплених <u>Конституцією України</u> та законами України основних соціальних гарантій. Програма включає формування здатності ефективно аналізувати потреби громадян, які попали в складні життєві обставини та вирішувати кризові ситуації, використовуючи знання спеціального законодавства.
Завдання:	- сформулювати вміння визначати категорію, потреби і запити представника вразливих груп населення; - вивчити особливості правового регулювання соціальної роботи з різними категоріями громадян; - сформулювати знання з особливостей соціальних гарантій для осіб, які перебувають в складних життєвих обставинах; - сформулювати компетентності щодо соціальної роботи з різними категоріями вразливих груп; - сформулювати знання про базові принципи та правові категорії соціальної політики; - сформулювати знання основ державної політики у сфері соціальної підтримки і надання соціальних послуг сім'ям та особам, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах (зокрема особам похилого віку, особам з інвалідністю, ветеранам війни та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисникам та Захисницям України, військовослужбовцям, які звільнені з

	військової служби та членах їх сімей / комісованим військовослужбовцям та членам їх сімей, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, сім'ям з дітьми, малозабезпеченим, багатодітним, внутрішньо переміщеним особам, дітям, іншим категоріям осіб, які згідно із законодавством мають право на пільги (крім пільг з оплати житлово-комунальних послуг, пільг на придбання твердого палива і скрапленого газу), соціальної і професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються з військової служби, волонтерської діяльності; - вивчити основні правові категорії у сфері соціального захисту населення, спрямованих на покращення становища представників вразливих груп; - сформувати компетентності щодо основ діяльності та контролю за дотриманням вимог законодавства щодо призначення (перерахунку) та виплати виконавчими органами соціального захисту, надання практичної, консультаційно-правової та організаційно-методичної допомоги населенню; - сформувати знання щодо реалізації державної політики з питань соціального захисту населення, дітей, внутрішньо переміщених осіб, підтримки сімей, у тому числі сімей з дітьми, багатодітних, молодих сімей, запобігання та протидія домашньому насильству та насильству за ознакою статі, забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії торгівлі людьми, зокрема виконання програм і заходів у цій сфері; - сформувати практичні навички у сфері призначення та виплати соціальної допомоги, адресної грошової допомоги, компенсацій та інших соціальних виплат, установлених законодавством.
Напрями	Соціальна робота та консультування , соціальне забезпечення
Перелік компетентностей, які вдосконалюються	КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ЗК): ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. (ФК):

	ФК3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах. ФК6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. ФК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм ФК14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу ФК 19. Здатність здійснювати моніторинг та оцінку результатів актуальності та якості послуг, що надаються фахівцем у сфері соціальної роботи. ФК20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах. ФК21. Здатність організовувати та надавати соціальні послуги особам/сім'ям, які потрапили у складні життєві обставини чи вразливе становище і потребують соціальних послуг або допомоги, використовуючи інструменти.
Очікувані результати	Знання: - організаційні засади соціальної роботи з різними категоріями громадян; - принципи та основні підстави роботи установ та організацій соціальної сфери з різними категоріями вразливих груп в умовах воєнного стану; - особливості соціальної роботи з різними категоріями громадян в умовах воєнного стану; - стандарти прав людини, основи законодавства про соціальний захист, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також спеціальне національне законодавство та національну судову практику; - функції соціального захисту та форми його здійснення; - джерела права соціального забезпечення та його структуру;

	- поняття та значення правовідносин із соціального забезпечення, їх місце в механізмі правового регулювання та передумови виникнення; - правовий статус суб'єктів, їх права та обов'язки; - діючі норми права соціального забезпечення, зміст правових інститутів, сутність правових категорій; - порядок реалізації права на соціальне забезпечення; - вільно орієнтуватися в системі права соціального забезпечення України; - ознайомитися з практикою застосування відповідних законів, перспективами та основними напрямками розвитку законодавства із соціального забезпечення та ін. Вміння: - надавати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю; - правильно тлумачити та застосовувати норми права в процесі практичної роботи; - використовувати знання права соціального забезпечення для вирішення професійних завдань; - здійснювати оцінку юридичних фактів для призначення відповідних видів забезпечення; - складати документи та ділову документацію; - аргументувати власну точку зору та прийняте за конкретним завданням рішення; - вміти виявляти проблеми у правовому регулюванні та пропонувати шляхи їх вирішення відповідно до основних принципів захисту прав людини та її основоположних свобод; - вміти демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка
Місце виконання програми	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова – очна форма – місце проведення: м. Одеса, вул. Змієнко Всеволода, 2, наявні захисні споруди цивільного захисту, гуртожиток (за потреби), забезпечено доступність для осіб з інвалідністю/особливими освітніми потребами) до навчального корпусу; – дистанційна/змішана – навчання відбувається на основі публічних сервісів відеоконференцій Zoom та засобів їх інтеграції з Google Classroom (Гугл Клас). У системі Google Classroom (Гугл Клас) будуть розміщені навчальні матеріали, посилання на

	нормативно-правову базу, додаткову літературу, завдання для поточного і підсумкового контролю. Графік проведення занять, тривалість виконання програми підвищення кваліфікації: 4 тижні –по 2-3 зустрічі на тиждень по 4 год. у другу половину дня;
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	5-25 слухачів

2. ЗМІСТ КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКА

Змістовий модуль 1 Державна політика у сфері соціального захисту та соціального забезпечення

Тема 1. Соціальна політика: поняття, сутність та об'єкт.

Сутність соціальної політики, її правове та фінансове забезпечення. Моделі соціальної політики у світі. Моделі соціальної політики та їх основні складові елементи. Державна політика у сфері соціального захисту та соціального забезпечення. Суб'єкти формування державної політики. Основні етапи формування державної політики. Основні напрями регулювання акт'в, що визначають державну політику

Тема 2. Нормативно-правове регулювання соціальних гарантій.

Особливості нормативно-правового регулювання соціального розвитку в Україні. Державні соціальні гарантії та державні соціальні стандарти. Критерії державних соціальних нормативів та їх класифікація. Поняття, система і класифікація державних соціальних стандартів.

Тема 3. Вразливі групи населення: класифікація та особливості.

Поняття вразливі групи населення у міжнародному та національному праві. Класифікація вразливих груп (за віком, станом здоров'я, соціальним статусом тощо). Нормативно-правове регулювання системи організації надання соціальних послуг в Україні в умовах воєнного стану. Основні принципи дотримання прав вразливих груп населення.

Змістовий модуль 2 Особливості соціального захисту вразливих категорій населення

Тема 4. Соціальні гарантії для осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни (пенсії, допомоги, пільги).

Правовий захист осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни в Україні. Пенсійні гарантії для осіб з інвалідністю. Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни та прирівняним до них особам. Особливості пільг на житлово-комунальні послуги осіб з інвалідністю внаслідок війни. Медичні гарантії для осіб з інвалідністю. Трудові права та гарантії щодо працюючих осіб з інвалідністю в Україні. Реабілітація, забезпечення технічними засобами.

Тема 5. Соціальні гарантії для багатодітних сімей та сімей з дітьми.

Соціальний захист багатодітних сімей. Порядок оформлення статусу багатодітних сімей. Соціальні гарантії багатодітним сім'ям. Державні виплати

при народженні дитини. Пільги багатодітним сім'ям. Соціальні послуги сім'ям у складних життєвих обставин. Допомога на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях.

Тема 6. Соціальний захист безробітних та малозабезпечених.

Соціальний захист громадян від безробіття. Види і форми безробіття. Соціальний захист безробітних як система. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Державний фонд соціального страхування на випадок безробіття. Заходи щодо соціального захисту у разі безробіття. Громадські роботи як вид соціальних послуг безробітним громадянам. Мета та завдання центрів зайнятості. Основні принципи та засади діяльності ЦЗ. Організаційна та функціональна структура ЦЗ. Права та обов'язки малозабезпечених. Державна соціальна допомога малозабезпеченим.

Тема 7. Соціальний захист ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин.

Права та обов'язки осіб з ВІЛ-статусом в Україні. Соціальний захист ВІЛ-інфікованих осіб. Соціальний захист сімей з віл-інфікованими дітьми. Трудові гарантії і відповідальність на робочих місцях ВІЛ-інфікованих осіб. Особливості права на медичну допомогу ВІЛ-інфікованих осіб. Соціальний захист хворих на туберкульоз і членів їх сімей. Медична допомога як вид соціального захисту людей, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки (примусова госпіталізація та обов'язкові медичні огляди).

Тема 8. Сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Набуття дитиною статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування. Соціальні стандарти та пільги, які надаються дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування. Державне забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціальні гарантії.

Тема 9. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.

Визначення категорій осіб, які мають право на допомогу: особи з інвалідністю з дитинства I, II або III групи; діти з інвалідністю віком до 18 років. Державна соціальна допомога та надбавка на догляд: підстави та порядок призначення. Доступність середовища та соціальні послуги. Медичні гарантії. Реабілітаційні послуги та забезпечення технічними засобами осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю.

Тема 10. Соціальний захист людей похилого віку та ветеранів праці в Україні.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні. Основні засади державної політики щодо ветеранів праці та громадян похилого віку. Реалізація законодавства і цільових програм щодо проблем ветеранів праці та громадян похилого віку. Статус ветеранів праці та пільги для них. Статус громадян похилого віку та гарантії їх соціального захисту.

Змістовний модуль 3 Права і свободи вразливих груп населення в Україні в умовах воєнного стану.

Тема 11. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб.

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Поняття внутрішньо переміщеної особи. Облік внутрішньо переміщених осіб. Реєстрація місця проживання внутрішньо переміщеної особи. Право зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіту. Інші права внутрішньо переміщеної особи та її обов'язки. Особливості реалізації комунальних послуг для внутрішньо переміщених осіб. Програми з пільгового кредитування (у тому числі - іпотечного) для будівництва або придбання житла внутрішньо переміщеними особами.

Тема 12. Статус ветеранів війни, учасника бойових дій. Гарантії їх соціального захисту.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту. Державна політика соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) захисників та захисниць України. Система соціального захисту ветеранів війни. Законодавство про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту. Єдиний державний реєстр ветеранів війни. Поняття і зміст статусу ветеранів війни (учасник війни, учасник бойових дій, особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни). Сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни. Сім'ї загиблих (померлих) захисників і захисниць України. Пільги ветеранам війни та гарантії їх соціального захисту. Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни. Статус постраждалих учасників революції гідності, пільги та гарантії їх соціального захисту.

3. Структура програми підвищення кваліфікації

Теми	лекції	практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Разом
Змістовий модуль 1. <u>Державна політика у сфері соціального захисту та соціального забезпечення</u>					
Тема 1. Соціальна політика: поняття, сутність та об'єкт.	2	2	10		14
Тема 2. Нормативно-правове регулювання соціальних гарантій	2	2	10		14
Тема 3. Вразливі групи населення: класифікація та особливості.	2	2	10		14
Змістовий модуль 2. <u>Особливості соціального захисту вразливих категорій населення</u>					
Тема 4. Соціальні гарантії для осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни (пенсії, допомоги, пільги).	4	2	10		16
Тема 5. Соціальні гарантії для багатодітних сімей та сімей з дітьми.	2	2	10		14
Тема 6. Соціальний захист безробітних та малозабезпечених.	2	2	10		14
Тема 7. Соціальний захист ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин.	2	2	10		14
Тема 8. Сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.	2	2	10		14
Тема 9. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.	2	2	10		14
Тема 10. Соціальний захист людей похилого віку та ветеранів праці в Україні.	2	2	10		14
Змістовий модуль 3 <u>Права і свободи вразливих груп населення в Україні в умовах воєнного стану</u>					
Тема 11. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб.	4	4	10		18

Тема 12. Статус ветеранів війни, учасника бойових дій. Гарантії їх соціального захисту.	4	4	10		13
Залік (тестування)				2	2
Усього годин	30	30	120	2	180

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціальна політика: поняття, сутність та об'єкт.	2
2.	Нормативно-правове регулювання соціальних гарантій.	2
3.	Вразливі групи населення: класифікація та особливості.	2
4.	Соціальні гарантії для осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни (пенсії, допомоги, пільги).	2
5.	Соціальні гарантії для багатодітних сімей та сімей з дітьми.	2
6.	Соціальний захист безробітних та малозабезпечених.	2
7.	Соціальний захист ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин.	2
8.	Сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.	2
9.	Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.	2
10.	Соціальний захист людей похилого віку та ветеранів праці в Україні.	2
11.	Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб.	4
12.	Статус ветеранів війни, учасника бойових дій. Гарантії їх соціального захисту.	4
	РАЗОМ:	28

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Види самостійної роботи:

- Вивчення конспекту лекцій, нормативно-правових актів, судових рішень.
- Підготовка до групових занять.
- Самостійна робота з літературою.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціальна політика: поняття, сутність та об'єкт.	10/10
2.	Нормативно-правове регулювання соціальних гарантій	10/10
3.	Вразливі групи населення: класифікація та особливості.	10/10
4.	Соціальні гарантії для осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни (пенсії, допомоги, пільги).	10/10

5.	Соціальні гарантії для багатодітних сімей та сімей з дітьми.	10/10
6.	Соціальний захист безробітних та малозабезпечених.	10/10
7.	Соціальний захист ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин.	10/10
8.	Сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.	10/10
9.	Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.	10/10
10.	Соціальний захист людей похилого віку та ветеранів праці в Україні.	10/10
11.	Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб.	10/10
12.	Статус ветеранів війни, учасника бойових дій. Гарантії їх соціального захисту.	10/10
	РАЗОМ:	120/120

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, обговорення, дискусія;
- наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація;
- методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, вправи, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та виконання індивідуальних завдань: складання реферату та підготовку презентацій та практичні завдання).

Форма атестації у вигляді заліку (комп'ютерне тестування). Слухач має набрати 60% правильних відповідей. Буде запропоновано 40 запитань, з чотирма варіантами відповідей, з яких одна правильна.

7. Питання для атестації

1. Соціальне забезпечення та його місце у системі соціального захисту.
2. Поняття та види організаційно-правових форм соціального забезпечення.
3. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування та його види.
4. Матеріальні відносини з приводу призначення та виплати пенсій, призначення та виплати допомог, надання натуральних видів утримання та різних соціальних послуг.
5. Процедурні відносини з приводу встановлення юридичних фактів, порядку призначення різних видів соціального забезпечення, прийняття рішення із надання різних видів соціального забезпечення.
6. Свобода вибору громадянами конкретних видів соціального забезпечення.
7. Поняття та ознаки соціального ризику. Класифікація соціальних ризиків. Правова характеристика основних видів соціальних ризиків.
8. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії у сфері соціального захисту.

9. Основні державні соціальні гарантії та порядок їх визначення та затвердження.
10. Прожитковий мінімум - базовий соціальний стандарт, порядок його встановлення. Рівень забезпечення прожиткового мінімуму та його практичне застосування.
11. Законодавче визначення стандартів та державних гарантій у сфері соціального захисту.
12. Особливості джерел права соціального забезпечення.
13. Вразливі групи населення.
14. Складні життєві обставини та їх чинники.
15. Соціальний захист вразливих верств населення.
16. Поняття державних соціальних допомог, їх ознаки та види.
17. Загальні засади соціального захисту дітей в Україні. Державна політика щодо соціального захисту сім'ї та дітей.
18. Державні допомоги сім'ям з дітьми. Допомога по вагітності і пологах. Допомога при народженні дитини. Допомога на дітей одиноким матерям.
19. Допомога при усиновленні. Допомога на дітей над якими встановлено опіку чи піклування. Порядок звернення за допомогою сім'ям з дітьми.
20. Призначення та виплата допомог. Підстави припинення і відновлення виплати допомог.
21. Поняття «особа з інвалідністю».
22. Гарантії щодо зайнятості осіб з інвалідністю.
23. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю (державна допомога, надбавка на догляд, допомога на поховання).
24. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Розрахунок середньомісячного сукупного доходу сім'ї для призначення допомоги. Порядок надання допомоги.
25. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю. Умови та порядок призначення допомоги. Державна соціальна допомога на догляд окремим категоріям осіб.
26. Порядок надання житлово-комунальних субсидій.
27. Поняття та принципи соціального обслуговування.
28. Соціальні послуги, їх форми та види.
29. Правовий статус суб'єктів, які надають соціальні послуги.
30. Види соціальних послуг та порядок їх надання.
31. Поняття соціального обслуговування та органи, які здійснюють соціальне обслуговування. Організація діяльності з надання соціальних послуг.
32. Соціальне обслуговування вдома та в стаціонарних установах.
33. Види й правила оплати соціального обслуговування в різних установах. Порядок оплати соціального обслуговування. Громадяни, яким надається безкоштовне обслуговування.
34. Порядок надання ритуальних послуг. Платні та безоплатні послуги з поховання. Допомога на поховання.
35. Поняття та ознаки соціальних пільг. Їх класифікація.

36. Соціальний захист осіб з інвалідністю (пільги, послуги, пенсійне забезпечення, забезпечення державними допомогоюми, реабілітація).
37. Загальні засади соціального захисту дітей в Україні. Соціальний захист дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.
38. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей.
39. Соціальний захист ветеранів праці, осіб похилого віку, дітей війни.
40. Соціальний захист ветеранів війни.
41. Соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їх сімей.
42. Особливості соціального захисту постраждалих учасників Революції Гідності.
43. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб.
44. Соціально-економічні права внутрішньо переміщених осіб.
45. Особливості пільгового забезпечення окремих категорій громадян.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна декларація прав людини (ООН, 1948). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права людини і громадянина. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
3. Про допомоги по інвалідності, по старості і у випадку втрати годувальника: Конвенція МОП № 2 128 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_326#Text
4. Європейська соціальна хартія (переглянута). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_062
5. Про мінімальні норми соціального забезпечення: Конвенція МОП № 2 102. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text
6. Про Державний бюджет України на 2026 рік: Закон України від 13 грудня 2025 року № 4695-IX/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20#Text>
7. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 червня 1999 року № 966-XIV/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
8. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
9. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14 січня 1998 року № 16/98 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>
11. Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 404 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2021-%D0%BF#Text>

12. Методика визначення прожиткового мінімуму: затв. Наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України від 03 лютого 2017 № 178/147/31 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-17#Text>
13. Методика комплексної оцінки бідності: Затв. Наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України від 18 травня 2017 № 827/403/507/113/232 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-17#Text>
14. Порядок надання допомоги по безробіттю: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2022-%D0%BF#n35>
15. Порядок реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. № 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2023-%D0%BF#Text>
16. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 року № 1266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>
17. Порядок проведення витрат на поховання у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1468. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1468-2022-%D0%BF#Text>
18. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
19. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 22 березня 2001 року № 2334- III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>
20. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 1 червня 2000 року № 1768-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>
21. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16 листопада 2000 року № 2109- III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>
22. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18 травня 2004 р. № 1727-IY URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>
23. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
24. Про верифікацію та моніторинг державних виплат: Закон України 3 грудня 2019 року № 324-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324-20#Text>
25. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 6 жовтня 2005 року № 2961-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

26. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 року №3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
27. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>
28. Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист: Закон України від 24 березня 1998 року № 203/98 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203/98-%D0%B2%D1%80#Text>
29. Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їх сімей: Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2010-IX#n159> (статті 1-16)
30. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#top>
31. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>
32. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
33. Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни: Закон України від 16 березня 2004 р. № 1603-IY. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1603-15#Text>
34. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18 листопада 2004 р. № 2195-IY URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15#Text>
35. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
36. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>
36. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 року № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
37. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 р. № 2558-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
- Додаткове
38. Деякі питання соціального захисту постраждалих учасників Революції Гідності: постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2018 р. № 119. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119-2018-%D0%BF#Text>

39. Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 (в ред. пост. Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 р. № 709). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#n54>
40. Державна типова програма реабілітації інвалідів: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2006 р. № 1686-2006-п URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF#Text>
41. Порядок організації надання соціальних послуг: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>
42. Типове положення про територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг): затв. Пост. Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2009 р. № 1417 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1417-2009-%D0%BF#Text>
43. Порядок надання пільг окремим категоріям громадян з урахуванням середньомісячного сукупного доходу сім'ї: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 389. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-2015-%D0%BF#Text>
44. Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі: постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/859-2020-%D0%BF#Text>
50. Порядок виплати допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2019 р. № 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2019-%D0%BF#Text>
51. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. №1751 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-%D0%BF#Text>
52. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 року №250 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF#Text>
53. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2005 р. № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2005-%D0%BF#Text>
54. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2021 р. № 79. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-2021-%D0%BF#Text>
55. Про встановлення щомісячної державної адресної допомоги до пенсії особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій: 71 постанова

Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 656. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2010-%D0%BF#Text>

56. Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text>

57. Інструкція про встановлення груп інвалідності: Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України 05.09.2011 № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1295-11#Text>

58. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2017 р. № 741 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/741-2017-%D0%BF#Text>

59. Про затвердження форм обліку соціальної роботи з сім'ями/особами, які перебувають у складних життєвих обставинах: затв. наказом Міністерство соціальної політики України 13.07.2018 № 1005 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0943-18#Text>

60. Перелік медичних показань, що дають право на одержання державної соціальної допомоги на дітей-інвалідів віком до 16 років: Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України від 08 листопада 2001 р. № 454/471/516 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1073-01#Text>